

Suçun Coğrafyasını Gazeteden ‘Okumak’**'Reading' The Geography Of Crime From The Newspapers**Araştırma Makalesi – Research Article***Hatice KATIRCI**Süleyman Demirel Üniversitesi, Coğrafya A.B.D., haticekatircii@gmail.com
ORCID Numarası | ORCID Numbers: 0000-0002-6795-7929**Kadir TEMURÇİN**Süleyman Demirel Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, kadirtemurcin@sdu.edu.tr
ORCID Numarası | ORCID Numbers: 0000-0002-8726-3756**Öz**

Bu araştırma İstanbul'un suç coğrafyasının mekânsal analizini yapmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın veri kaynağını 2008-2019 yılları arasında Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan adam/insan öldürme suç türünün haberleri oluşturmaktadır. Çalışma ilçe, mahalle ve sokak düzeyinden oluşan üç ayrı ölçek birimi ile analiz edilmektedir. Veri tabanından elde edilen bilgiler söz konusu ölçek birimlerine göre değerlendirilerek yorumlanmaktadır. İstanbul, verilerin kapsadığı zaman aralığına göre olay sayısı, olay yeri, suçlu ve mağdur sayıları, tarafların nitelik bilgileri (cinsiyet, yaş, uyruk gibi), suç aleti, suç saati ve yakınlık dereceleri gibi kategoriler üzerinden haritalandırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuca göre kentin tarihi çekirdeğinden kırsallığın ağırlıkta olduğu ilçelere doğru gidildikçe olay sayısı düşmektedir. Olay sayısının fazla olduğu ilçelerin genellikle hareketliliğin ve toplumsal gerilimlerin yoğun yaşandığı yerler olduğu göze çarpmaktadır. Olay sayısı ile ilçelerdeki nüfusun kimi yerlerde örtüştüğü kimi yerlerde de zayıf kaldığı görülmektedir. Sonuç olarak İstanbul'daki adam/insan öldürme olay sayısının alansal dağılışı incelendiğinde bazı mekâna gömülü ilişkiselliklerin izlenebildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suç Coğrafyası, Alternatif Veri Kaynağı, Gazeteler, İstanbul**Abstract**

The aim of this study is to conduct a spatial analysis of Istanbul's crime geography. The data source of the study consists of manslaughter/homicide items published in Milliyet Newspaper between 2008-2019. The study is analyzed with three different scale units consisting of district, neighborhood and street level. The information obtained from the database is evaluated and interpreted according to these scale units. Istanbul has been mapped according to the time interval covered by the data in categories such as the number of incidents, the crime scene, the number of criminals and victims, the characteristics of the parties (gender, age, nationality, etc.), the crime tool, the time the crime took place and the relationship of the parties. According to the results obtained in the study, the number of incidents decreases as we progress from the historical core of the city to the districts where rural areas are predominant. It is noteworthy that the districts where the number of incidents is high are generally places of high mobility and social tension. The number of incidents and the population in the districts overlap in some places and remain incidental in others. In conclusion, an analysis of the spatial distribution of the number of manslaughter incidents in Istanbul reveals some spatially embedded relationalities.

Keywords: Crime Geography, Alternative Data Source, Newspapers, Istanbul

*Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı'nda ve BAP Koordinasyon Birimi tarafından SYL-2022-8793 proje numarası ile desteklenen yüksek lisans tez araştırması kapsamında gerçekleştirilmiştir.

1.Giriş

Suç kavramı bünyesinde farklı birçok parametre barındırır. Bir kavram olarak suçun bütünlüğünü ise mekânsal faktörler oluşturur. Mekânı anlamak için onun simgesel ve bilişsel sürecinin davranış üzerindeki etkisine dikkat edilmelidir. ¹ Suç coğrafyası da bunu önceleyerek mekânsal yapılar, çevresel ilişkiler ve mekânın özel niteliklerine karşı ilgi duymaktadır.² Suçu mekân nezdinde inceleyebilmek ise suça dair niteliklerin belirlendiği veri tabanının yeterliliğiyle doğrudan ilişkilidir. Çünkü araştırmacı belirlediği kuramları destekleyebilmek ya da reddedebilmek için verilere ihtiyaç duymaktadır.³ Dolayısıyla veriler üretilen bilginin parça ya da bütünlükle ilişkisini test etmenin dayanağını oluşturmaktadır. Bu süreç mekânla ilgilenen disiplinlerin yan alanı olan Coğrafi Bilgi Bilimi'nin bugünkü birikiminin oluşmasını sağlamıştır.⁴ Öyle ki teknolojik ilerlemeler sınırsız veri üretimi sağlar hale gelmiştir. Beraberinde araştırmacıya avantajlı bir veri seti imkânı sağlasa da veriyi nitelikli hale getirmenin yöntemlerini gerekli kılmıştır.⁵ Zaman içerisinde nüfusun çoğalması, suç türlerinin artması ve etki alanlarının genişlemesi suç coğrafyası içinde verilerin sürekliliği ve ulaşılabilirliğini gündeme getirmiştir. Veri kayıt sistemlerinin önerilmesi⁶, istatistiklerin kayıt edilip işlenebilir olması⁷, polis kayıtlarının bilgisayarlaştırılması ve kodlama yöntemlerinin geliştirilmesi ile suç araştırmalarında mekânsal analize daha çok imkân sağlamıştır. Fakat değişen veri türleri ve gelişen teknolojiye kıyasla ülkemizde suç çalışmaları aynı ilerlemeden yeterince faydalanamamaktadır.

Günümüzde suç verisi elde edebilmek adına birçok kaynak bulunmaktadır. Bu kaynaklar; TÜİK, Adalet istatistikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü, Polis Karakol Suç Defteri, Polis Karakol Yıllık Envanteri, Jandarma Genel Komutanlığı, İl Jandarma Komutanlığı, İlçe Jandarma Komutanlığı, Jandarma Karakol Suç Defteri ve Mahkeme Kayıtlarıdır. Bu kaynakların içerik bilgileri birbirinden farklıdır. Veri tipleri bilim dalına, araştırma sahasına ve bilgi kapsamına göre değişmektedir.⁸ Fakat bahsedilen kaynakların araştırmacılara sunduğu imkânlar suç çalışmaları için belirli sınırlılıklara sahiptir. Bunların başında verilerin düzensizliği, kurumların veri paylaşım politikaları ve hukuki süreçler gelmektedir. Belirtilen kısıtlamalar araştırmacıları genellikle Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan elde edilen veriler üzerinde çalışmaya yönlendirmiştir. Mevcut veri kaynakları üzerinden yapılan çalışmalarda çoğunlukla birden fazla suç türünün dağılım haritası⁹ ve iller bazında Türkiye genelini temsilleyen üretilmiştir.¹⁰ CBS kullanımının yaygınlaşması ve suç çalışmalarına entegre olmasıyla karakol sorumluluk alanları ve kırsal kesimlerin incelenmesiyle ülkemizde mikro ölçekli alanların çalışılmasına dair ilginin arttığını göstermektedir.¹¹ Mikro ölçekli çalışmalarda suç teorisini temele alarak merkezi iş alanları, göç, demografik yapı, nüfus ve arazi kullanımlarının suç yoğunlaşması üzerinde etkisi değerlendirilmekte ve bunlar genellikle mala karşı suç türü üzerinden yapılmaktadır.¹²

Teknolojideki çevrimiçi gelişimler ulusal ve uluslararası her sektörde etkisini göstermektedir. Büyük veri¹³ ve Meta veri¹⁴ uygulamaları sağlıktan ticarete birçok alanda etkili olmuştur. Bunlardan birini de medya oluşturmaktadır. Bilgisayar ve internetteki bu tekniksel gelişim veri gazeteciliğini ortaya çıkarmıştır.¹⁵ İç piyasadaki pazarda oluşan bu güçlü veri değişimi disiplinler arası çalışmalardaki

¹ Harvey, 2016, 259-283

² Aliağaoğlu, 2007

³ Neuman, 2006

⁴ Temurçin, Sarp, Aldırmaz, Kılıç ve Aldırmaz, 2019,143-151

⁵ Kitchin, 2013, 262-267

⁶ Pyle, 1974

⁷ Evans, 2001, 211-223

⁸ Karakaş, 2009, 25-41

⁹ Yılmaz ve Ergün, 2006

¹⁰ Sargın & Temurçin, 2011

¹¹ Gürbüz ve Karabulut, 2007; Boyraz ve Gülkıran, 2014; Temurçin ve Yakar, 2013; Karakaş ve Sarıtarla, 2016

¹² Karakaş, 2004; Aliağaoğlu ve Alaeddinoğlu, 2005; Yılmaz ve Ergün, 2005; Uzun ve Aliağaoğlu, 2009; Günel ve Şahinalp, 2009; Aksak ve Çalışkan, 2010; Taş ve Akça, 2015; Uğur, 2013; Atış ve Ünsal, 2020; Aliağaoğlu ve Çildam, 2016

¹³ Mueller ve Massaron, 2019, 164

¹⁴ Aksan, 2022

¹⁵ Gray, Chambers ve Bounegru, 2012

kullanımları da yaygınlaşmış ve alternatif veri imkânlarını doğurmuştur.¹⁶ Suç coğrafyası için de bu alternatiflerden birini gazete haberlerinden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Gazete haberleri diğer veri kaynaklarına göre evrenseldir. Gazetecilerin mekânda yaptığı pozitivist gözlemlere dayanan haber verileri erişime açık bilgi imkânı sunmaktadır. Ancak bireysel gözlem ve soruşturmalara dayalı olmasından dolayı belirli bir standart göstermez. Fakat ele alınan suç türü açısından daha geniş perspektiflerde değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Bu çalışmada yazılı basın kaynaklarından elde edilen verinin makro ve mikro ölçeklerdeki analizinin genel bir değerlendirilmesini sunmayı hedeflemektedir. Öncelik veri kaynağı ile yapılan bir metodolojik çalışma olmasıyla birlikte suç oranları, mekân ve zaman ilişkisi temelinde analiz edilecektir.

2.Yöntem

Suç coğrafyası çalışmalarında kullanılan ‘*Veri Madenciliği*’ yöntemlerinde; sorgulanabilir arayüz, ID3, Destek Vektör Makineleri, Adlandırılmış Varlık Tanıma (NER) algoritması ve Koşullu Rastgele Alan (CRF) gibi makine öğrenimi algoritmaları geliştirilmiştir.¹⁷ Makine öğrenme yöntemlerinin yazılımlar sayesinde daha güvenilir ve hata payının daha düşük olduğu düşünülmektedir. Fakat bu algoritmalar veri gazeteciliğinde bazı sorunlara yol açmaktadır. Çünkü haber ajansları kendi prensiplerine yönelik olarak içerik üretmektedir. Bu prensiplerin içerisinde yazım tekniği, kısaltmalar ve kodlamalar farklılık gösterir. Makine öğrenme yöntemleri ise yazılımları gereği veri içeriklerinde duyarlılık faktörünü barındırmazlar. Tanımlanan uygulamalar bazı vaka hikâyelerindeki detayları atlayabilmekte veya yanlış kategorilendirme yapabilmektedir. Dolayısıyla yazılı basından elde edilen veri içeriklerindeki detaylara yönelik araştırmacının dikkat etmesi gerekmektedir. Bu çalışmada ‘Toplanmış Veri (Aggregate Data)’¹⁸ araştırması modeliyle makine öğrenme yazılımları kullanılmadan manuel bir yöntemle veri madenciliği yapılmıştır.

Milliyet Gazetesi’nden alınan 2008-2019 yılları içerisinde adam/insan öldürme suçu haberleri araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Bu suç türünde ülke geneli yaklaşık 10.000 cinayet haberine erişim sağlanmış ve Excel formatında kaydedilmiştir. Çalışmanın sahası İstanbul ile sınırlandırılarak yaklaşık 2000 veri elde edilmiştir. İstanbul ölçekli veri içerisinde de birbirini tekrar eden haberler çıkarılarak en az bir olay yeri bilgisi elde edilecek şekilde ayıklanmıştır. Bunun sonucunda elde edilen 740 olay sayısı yıl, ay, gün, saat, cinsiyet, olay yeri, yakınlık derecesi, uyruk, suç aleti olarak kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilerin her birine kodlar atanarak işlenebilir hale getirilmiştir. Verilerin Coğrafi Bilgi Sistemleri ile mekânsal dokusu gösterilmiştir. Aynı zamanda suç coğrafyasını gazete verisi üzerinden inceleyen bu çalışma ile adam/insan öldürme suç türünün İstanbul ili özelindeki gelişimini ilçe, mahalle ve sokak düzeyinde temsili yapılacaktır. Çalışmanın önceliği mekânsal ölçeğin değişmesiyle temsil gücünün etkisini incelemek ve gazete verilerinin suçu mekân üzerinden okumaya ne kadar imkân sağladığını değerlendirmektir.

3.Bulgular

Araştırmanın bulgularında İstanbul’da cinayet (Adam/İnsan öldürme) suçunun mekânsal görünümü ele alınmaktadır. Bu disiplinindeki araştırmacıların mekânsal analizlerde ve onun açıklanmasındaki zorunluluğu sıklıkla vurguladıkları¹⁹ çoklu ölçeksel bir çerçevede sunulmaktadır. Söz konusu suç türünün mekânsal gösterimiyle birlikte taraflarına dair bazı niteliklerin haritalandırılması yapılmaktadır. Bununla beraber ortaya çıkan mekânsal görünümleri açıklamak adına İstanbul’un nüfus miktarı ve cinsiyet oranı gibi verilere de haritalarda yer verilmiştir. Bahsi geçen analizler üç farklı ölçekte gerçekleştirilecektir. Bunlar; ilçe, mahalle ve sokak düzeyidir.

¹⁶ Demirtaş ve Argan, 2015, 1-22

¹⁷ Chandra, Gupta ve Gupta, 2007; Mande, Y.Srinivas ve J.V.R.Murthy, 2012; Chen, Chung, Xu ve Qin, 2004; Arulanandam, Savarimuthu ve Purvis, 2014

¹⁸ İçli, 2016

¹⁹ Özgür ve Yakar, 2021, 3-29

3.1.İstanbul'da Adam (İnsan) Öldürme Suçunun Mekânsal Görünümü: Çoklu Ölçeksel Bir Çerçeve

İnsan öldürme suçu doğası gereği çok yönlü eylemleri beraberinde getirir. Hem ani öfke ile tasarımsız bir şekilde meydana gelebilmekte, hem de planlanarak işlenmektedir. Mekân önceliğinde incelendiğinde söz konusu ikircikli durum bazen karmaşık bazen de düzenli bir şema oluşturmaktadır. Bahsi edilen suç türünün sayısal değerleri ile mekân ilişkisi incelendiğinde merkezi yerlerdeki olay sayısı çokluğu kırsala doğru azalmaktadır. Örneğin Fatih, Beyoğlu, Şişli, Kâğıthane ve Beşiktaş ilçelerinde görülen yüksek olay sayıları kent merkezi ile suç eğilimi arasındaki bağlantıyı yansıtır. Kent merkezleri iş alanlarını ve toplanma noktalarını içerdiği için kamusal meşguliyetin yoğun olduğu yerlerdir. Cinayet suçunun ifade edilen alanlarda yoğunluk göstermesi, tasarlanmış ya da rastgele dağılımda suçun kamusal bir meşguliyet olduğunu da ifade eder. Bu güzergâhın batısına bakıldığında olay sayılarında ciddi bir düşüş göze çarparken Bakırköy, Bahçelievler, Bağcılar, Küçükçekmece ve Sultangazi'de olay sayılarının tekrar yükseldiği görülmektedir. Buna karşın Avcılar ve Başakşehir gibi ilçelerde düşük olay sayılarına rastlanırken Esenyurt'ta tekrar yüksek suç sayısına geçilmektedir. Ele alınan suç türünde olay sayısı yüksek olan ve merkezi iş alanlarının dışında kalan ilçelerin (Bakırköy hariç) genellikle toplumsal sorunlarla anılıyor olması bu tabloyu desteklemektedir. Anadolu yakasına bakıldığında olay sayılarının yüksek olduğu ilçeler Kadıköy, Ümraniye, Pendik ve Maltepe'den oluşmaktadır. Bunları Kartal, Üsküdar, Beykoz, Ataşehir, Sultanbeyli, Sancaktepe ve Tuzla gibi ilçeler takip etmektedir. Burada hareketliliğin fazla olduğu Kadıköy gibi veya toplumsal sıkıntılarla sık sık anılan Ümraniye gibi ilçeler ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda ilçedeki olay sayısı ile nüfus miktarının örtüştüğü (kırsal alanlar, Ümraniye, Esenyurt, Küçükçekmece, Bağcılar, Bahçelievler gibi) görülse de böyle bir ilişkiselliğin genel bir yorum için zayıf kaldığı görülmektedir (Harita 1).

Gazete haberlerinden elde edilen bir diğer bilgi kaynağını suçun (cinayet) işlendiği olay yeri oluşturmaktadır. Bu veri içeriği bazen olayın gerçekleştiği yeri, bazen de mağdurun bulunduğu mahalli göstermektedir. Buna göre ilçe düzeyinde cinayet olaylarının gerçekleştiği yerler en fazladan aza doğru sırasıyla; Konut (282), Yol Kenarı (145), İş Yeri (99), Ormanlık Alan ve Boş Arazi (56), Taşıt (51), Eğlence Mekânı (28), Resmi Kurum (27), Konaklama Tesisi (12), Çöp Konteyneri (9), Sahil (9) ve Meydan (3) şeklindedir. Suçun gerçekleştiği olay yerlerindeki dağılım eylemin ve onun sonuçlarının birer göstergesidir. Günlük hareketliliği, karşılaşmaları ve günlük aktiviteler için birlikte zaman geçirilen yerleri içinde barındırmaktadır. Fakat çöp konteyneri, ormanlık alan, boş arazi ve yol kenarı gibi olay yerleri aynı zamanda gerçekleştirilen suç eylemlerinin gizlenmesi için kullanılan alanlara da işaret etmektedir. Bu kapsamda bazı ilçelerin belirli suç mekânlarında ön plana çıkması çeşitli mekânsal niteliklerin işlevleri hakkında fikir vermektedir. Örneğin olay sayısı yüksek olan ilçelere göre Fatih'te; konut, yol kenarı, iş yeri, resmi kurum, orman ve(ya) boş arazi, Beyoğlu'nda; konut, yol kenarı, eğlence mekânı, iş yeri ve konaklama tesisi, Esenyurt'ta; konut, yol kenarı, iş yeri ve taşıt, Kadıköy'de; konut, iş yeri, yol kenarı, eğlence merkezi ve taşıt, Şişli'de; konut, iş yeri, yol kenarı, taşıt ve eğlence merkezi, Ümraniye'de; konut, yol kenarı, taşıt ve iş yeri, Küçükçekmece'de; konut, yol kenarı, orman ve boş arazi, iş yeri ve sahilde suç (cinayet) gerçekleşmiştir. Bununla birlikte gündelik hareketliliğin ve karşılaşmaların daha az olduğu olay yerlerinden yol kenarında; Güngören, Sultanbeyli, Zeytinburnu, Gaziosmanpaşa ve Esenler, ormanlık alan ve boş arazide; Tuzla, Arnavutköy, Silivri, Kartal, Sarıyer, Çekmeköy ve Başakşehir, çöp konteynerinde; Çatalca ve Şile ön plana çıkmaktadır (Harita 2).

Araştırma sonucunda veri kaynağından elde edilebilen diğer bir önemli veri suçlu ve mağdur sayısının bilgisidir (Harita 3-4). Bu veri içeriği ile ilçelerdeki yoğunlaşan cinsiyet yapısının nüfus ile ilişkisini açıklayabilmek adına her bir ilçedeki cinsiyet oranları ile birlikte haritalandırılmıştır. Suç (cinayet) olay sayısının en fazla olduğu Fatih ilçesinin suçlularının %79'unu erkekler %3'nü kadınlar, mağdurlarının %74'ünü erkekler %25'ini kadınlar oluşturmaktadır. Olay sayısının yüksek olduğu diğer ilçelerde sırasıyla; Beyoğlu'nda suçluların %78'ini erkekler %10'unu kadınlar, mağdurların %71'ini erkekler %26'sını kadınlar, Esenyurt'ta suçluların %82'sini erkekler %9'unu kadınlar, mağdurların %70'ini erkekler %27'sini kadınlar, Kadıköy'de suçluların %76'sını erkekler %11'ini kadınlar, mağdurların %68'ini erkekler %31'ini kadınlar, Şişli'de suçluların %78'ini erkekler %7'sini kadınlar, mağdurların %83'ünü erkekler %16'sını kadınlar, Ümraniye'de suçluların %77'sini erkekler %8'ini kadınlar, mağdurların %67'sini erkekler %32'sini kadınlar, Küçükçekmece'de ise suçluların %79'unu erkekler oluştururken hiç kadın suçluya rastlanmamış fakat mağdurların %58'ini erkekler %41'ini

kadınlar oluşturmaktadır. İlçelerdeki olay sayısına göre suçlu ve mağdurun cinsiyet yapısının yüzdelerle dağılımını azalan olay sayısından dolayı oluşan eşitsizlik göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre elde edilen verilerdeki adam/insan öldürme suç olaylarının tümünde suçluların ortalama %72’sini erkekler %8’ini kadınlar, mağdurların %70’ini erkekler %29’unu kadınlar oluşturmaktadır (Harita 5-6). Başka bir ifadeyle erkekler en çok erkekleri öldürürken, kadın mağdurlarda en çok erkekler tarafından öldürülmüştür (Küçükçekmece, Bakırköy, Maltepe, Üsküdar, Büyükçekmece, Başakşehir, Bayrampaşa, Sultanbeyli, Sancaktepe, Tuzla, Beylikdüzü, Çekmeköy, Silivri, Şile gibi). Gazete haberlerinden suçlu ve mağdurun yaş yapısına ilişkin bilgilere de erişilebilmektedir. İstanbul’da yaş gruplarının mekânsal görünümü oldukça farklılık sunmaktadır.²⁰ Bu durum İstanbul’daki suçlu ve mağdurların yaş yapısının dağılımı açısından da kendini göstermektedir. Örneğin Fatih’te suçlular 15-29, mağdurlar 30-44 yaş grubunda yoğunluk göstermiştir. Olay sayısının yüksek olduğu ilçelerden azalan yerlere doğru yaş gruplarının yüzdelerle dilimlerine göre sırasıyla; Beyoğlu’nda suçlular 15-29, mağdurlar 15-29/30-44, Esenyurt suçlular 15-29, mağdur 15-29/30-44, Kadıköy’de suçlular 30-44 mağdurlar 15-29/45-64, Şişli’de suçlular 15-29/30-44/45-64 mağdurlar 30-44, Ümraniye’de suçlular 30-44 mağdurlar 30-44, Küçükçekmece ve Bağcılar’da ise suçlu ve mağdurlar 15-29 yaş aralığında yoğunluk göstermiştir. Söz konusu veri ve zaman aralığına göre genel yaş profiline bakıldığında; 0-14 yaş aralığının en çok öldürüldüğü yer Bağcılar ve Pendik ilçeleriyle aynı yaş grubunun en çok suça karıştığı yer Avcılar ve Sancaktepe’dir. 15-29 yaş grubunun suçluları Fatih, Esenyurt, Bağcılar ve Bahçelievler’de, mağdurları Bağcılar’da öne çıkmaktadır. 30-44 yaş grubunun suçluları Kadıköy ve Eyüpsultan’da, mağdurları Ümraniye’de yoğunluk göstermiştir. 45-64 yaş grubunun suçluları Şişli’de, mağdurları Kadıköy ve Sarıyer’de göze çarpmaktadır. 65 yaş üstünün suçluları Esenler ve Kâğıthane’de, mağdurları ise Küçükçekmece ilçelerinde görülmektedir (Harita 7-8).

Gazete haberlerinden elde edilen son veri türü suçlu ve mağdurun uyruk bilgisidir. Yabancı uyruklu en fazla göç alan ve turist barındıran İstanbul, 2019 yılı TÜİK verilerine göre %45,3 oranı ile en fazla göç alan il olmuştur.²¹ Aynı zamanda göçmenlerin İstanbul’u bir geçiş bölgesi olarak görmesi düzensiz bir yapıya ve yeni mekânsal dinamiklerin oluşmasına sebep olmuştur.²² Bu durum suçun mekânsal dağılımını da yakından ilgilendirmektedir. 2020 yılı İstanbul Göç Araştırmalarına göre; Kumkapı ve Yenikapı semtlerine Afrika ve Orta Asya’dan yoğun göç yaşanırken, Fatih’in Balat, Zeyrek, Karagümrük ve Akşemsettin mahallelerine yoğun bir Suriyeli nüfus yerleşmiştir. Göçmenler çoğunlukla çalışma imkânlarının fazla olduğu yerleri tercih etmektedir. Aynı zamanda düşük kira ücreti ödeyebilecekleri alanlara (Bağcılar, Esenyurt, Gaziosmanpaşa, Arnavutköy, Sultanbeyli, Tarla başı, Aksaray, Esenyurt, Kurtuluş, Dolapdere gibi) yerleşim sağlamışlardır.²³ İstanbul’daki söz konusu göç hareketleri suçun mekânsal dağılımında da etkili olmuştur. Fatih, Şişli ve Sultangazi ilçelerinde suçlu ve mağdurların sayısı yüksektir. Genellikle mülteci konumunda bulunan bu vakaların haber ajansları tarafından toplumsal ve siyasi unsurlar göz önünde bulundurularak haberleştirildiği de unutulmamalıdır (Harita 9-10).

²⁰ Güvenç, 2019

²¹ <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Göç-Istatistikleri-2019-33709>

²² İçduygu ve Karadağ, 2018, 482-502

²³ Doğan, Süleymanoğlu-Kürüm, Bekaroğlu ve Cin, 2020

Çalışma analizinin ikinci ölçeğini mahaller oluşturmaktadır. İlçe ölçeğinden farklı olarak bu ve sonraki bölümde yer verilecek olan sokak düzeyi cinayet suçunun mekânsal dağılımında birtakım önemli değişimler oluşturmuştur. Ölçek değişimiyle suçun yoğunlaşmasından çok eylemin gerçekleştiği yerlerin birbirine olan yakınlıkları önem kazanmıştır. Buna sebep olay sayısının azalmasıdır. Aynı zamanda bunda etkili olan diğer durum ise İstanbul’da her şeyin kısa mesafelerde farklılaşması ve kentin aşırı parçalı bir yapı ihtiva etmesidir.²⁴ Dolayısıyla suçun yoğunluğunu belirleyen unsurlar ilçe düzeyinde mekânsal kümelenmeler halinde izlenebilirken mahalle ve sokak düzeyinde öne çıkan mekânsal süreklilikler veya kesintilerdir. Bu kapsamda ilçeden mahalle ölçeğine geçildiğinde suçun (cinayet) yoğunlaştığı ilçelerde söz konusu eylemin sınırlı kaldığı ya da hiç gerçekleşmediği görülmektedir. Örneğin; Fatih ilçesinin kuzeyindeki mahallerde ele alınan zaman aralığı içerisinde cinayet suçuna rastlanmamışken Aksaray ve onun bitişiğindeki birkaç mahalle yüksek olay sayısına sahiptir. Burası ayrıca İstanbul’un da en hareketli ve en kozmopolit bölgelerinden biridir. İlçedeki önemli yolların birleştiği düğüm noktası, mahallenin hemen kuzeyinde kalmaktadır. Bununla beraber yüksek olay sayısı olan diğer ilçelerden Beyoğlu’nun doğusunda ve batısında bulunan mahallerde genellikle tek olaylı vakalar rastgele bir dağılım gösterirken ilçenin iç kesimlerindeki mahallelerde cinayet olayı tekrarlanmaktadır. Benzer şekilde Esenyurt’ta da ilçenin merkezinde yer alan ve birbirine yakın olan mahallelerde olaylar gerçekleşmiştir. Şişli’de kuzeyden güneye doğru konumlanmış mahallerde cinayet suçu düzenli bir dağılım gösterirken batısındaki mahallerinde suç (cinayet) dağınık bir desen çizmiş ya da hiç rastlanmamıştır. Küçükçekmece’de ise kuzeyindeki mahallerden güneye doğru düzenli olay sayısı kaydedilmiştir. İlçenin batısında ve doğusunda bulunan mahallerde cinayet suçu rastgele bir dağılım göstermektedir. Anadolu yakasındaki yüksek olay sayısı olan ilçelerden Kadıköy’ün doğusunda ve batısında birbirine mekânsal bağımlılığı olan mahallelerde sürekliliği olan suç olayları gerçekleşmiştir. Özellikle sahil şeridi üzerindeki mahallelerde yüksek olay sayısının yaşandığı görülmektedir. Ümraniye’nin ise kuzeyindeki mahallerde hemen hemen hiç olaya rastlanmazken doğusunda ve merkezinde bulunan mahallelerde cinayet suçu süreklilik göstermektedir (Harita 11).

İstanbul’da cinayet suçunun dağılışı nüfus miktarı ile de ilişkilendirilmiştir. Az nüfuslu ama aynı zamanda da kırsallığın ağırlıkta olduğu yerlerde olay sayısı düşüktür. Buna karşın az nüfuslu şehirleşmenin belirli bir seviyeye ulaştığı hatta tamamlandığı konut dışı fonksiyonların, ulaşım akslarındaki büyük çaplı düğüm noktalarının var olduğu yerlerde ise yüksek suç (cinayet) vakalarına rastlanmaktadır. Buna benzer olarak yüksek nüfuslu her yer için yüksek suç konsantrasyonlarından bahsetmek mümkün değildir.

Mahalle ölçeğinde (ilçe düzeyinde de olduğu gibi) olay, suçlu ve mağdur sayıları, cinsiyeti ve yaşı, olay yeri gibi bilgiler de haritalandırılmıştır. İlçe ölçeğiyle sıralanması ve oranları hemen hemen aynı sonucu vermektedir. Mahalle düzeyindeki vakalarda olay yeri çoktan aza doğru; Konut (254), Yol Kenarı (126), İş Yeri (92), Ormanlık Alan ve Boş Arazi (56), Taşıt (45), Eğlence Mekânı (25), Resmi Kurum (23), Konaklama Tesisi (9), Çöp Konteyneri (9), Sahil (8) ve Meydan (3)’da gerçekleşmiştir. Mahalle düzeyinde gerçekleşmiş dört suç (cinayet) olayı ve üzerinde olayın gerçekleştiği yerler değerlendirildiğinde konutta; Pendik Kavakpınar, işyerinde; Başakşehir Ziyagökalp, yol kenarında; Kadıköy Hasanpaşa, Fatih İskenderpaşa ve Aksaray, Beyoğlu Şehit Muhtar, Bahçelievler Şirinevler ve Avcılar Firuzköy, eğlence merkezinde; Bahçelievler Zafer, Kadıköy Caddebostan ve Avcılar Firuzköy, ormanlık alan ve boş arazide; Kartal Aydos Devlet Ormanı, Eyüpsultan Göktürk Merkez ve Sultangazi Cebeci, taşıtta; Kadıköy Hasanpaşa, Avcılar Tahtakale ve Ambarlı, Bahçelievler Şirinevler, Sultangazi Gazi, Kâğıthane Gürsel, Esenyurt Pınar ve Fatih Seyyid Ömer, konaklama tesisinde; Beyoğlu Şehit Muhtar ve İstiklal, Kadıköy Hasanpaşa ve Fatih Nişanca, çöp konteynerinde; Pendik Kavakpınar, Kadıköy Acıbadem ve Fatih Kâtip Kasım, resmi kurumda; Fatih Aksaray ve Nişanca, Beyoğlu Şehit Muhtar ve Avcılar Tahtakale, meydanda; Avcılar Ambarlı mahallesinde cinayet suçuna rastlanmıştır (Harita 12).

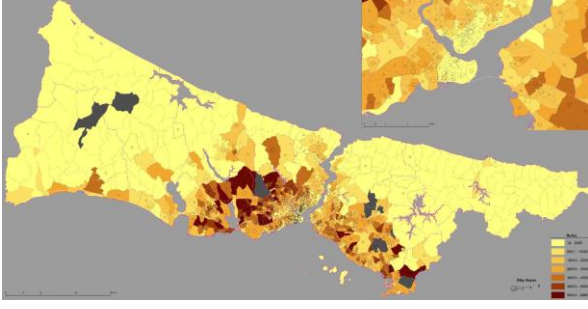
İstanbul’da cinayet suçunun taraflarının özelliklerine dair ayıklanan bilgilerle suçlu ve mağdurun sayısı her bir mahalledeki cinsiyet oranları ile birlikte ele alınmıştır (Harita 13-14). Söz konusu mahallelerin suç (cinayet) olayındaki cinsiyet dağılımı değerlendirilmiştir. Buna göre Fatih’te

²⁴ Aldırmaz, 2022, 216-237

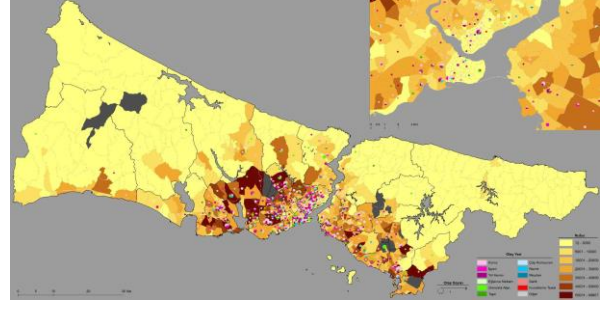
kadın mağdurlar, ilçenin batısı, güneyi ve iç kesimlerinde birbirine yakınlık gösteren mahallelerde ön plana çıkarken, kadın suçluların dağılışında mekânsal bağımlılığa rastlanmamıştır. Erkek mağdurlar ve suçlular ise ilçenin kuzeyinde kalan birkaç mahalle dışındaki yerlerde görülmemiştir. Benzer şekilde olay sayısı fazla olan diğer ilçelerden Beyoğlu'nda kadın mağdurlar, ilçenin kuzeyinde ve güneyinde kalan mahallelerde bir kümelenme hali göstermiştir. Kadın suçlulara ise ilçenin kuzeyinde kalan mahalleler dışında ya çok az ya da hiç rastlanmamıştır. İlçenin doğu ve batı uzantısında yer alan mahallelerde süreklilik gösteren olaylar göze çarpmaktadır. Suçun (cinayet) düzenli bir desen oluşturduğu bu yerlerde erkek mağdur ve suçlu öne çıkmaktadır. Esenyurt'un doğusu ve özellikle batısındaki mahallelerde kadın mağdurlar süreklilik gösteren bir suç örgüsünün içerisinde yer alırken kadın suçlular aynı mahallelerde rastgele bir dağılım göstermiştir. Erkek mağdurlar ise ilçenin merkezinde yer alan mahallelerde yoğunlukta, erkek suçlular ilçenin kuzeyinde kalan mahallelerde süreklilik gösteren olaylarda bulunmuşlardır. Şişli'de kadın mağdurlar doğu batı ekseninde kalan mahallelerde kaydedilmiştir. Kadın suçlular ise herhangi bir suç (cinayet) işlememiştir. Erkek suçluların ve mağdurların ise olayların sürekli hale geldiği ve mahalleler arası bağımlılığın olduğu yerlerde suça (cinayet) karıştığı görülmektedir. Küçükçekmece'de ise ilçenin sahil şeridini oluşturan güney kısımları ve doğusundaki mahalleleri kadın mağdurlar için cinayet olaylarında yoğun bir mekânsal bağımlılık seyrederken kadın suçluya ilçenin hiçbir mahallesinde rastlanmamıştır. Benzer şekilde erkek mağdurlar kadın mağdurlardan farklı olarak biraz daha merkezdeki mahallelerde yaygınlık göstermiştir. Mahalle düzeyindeki bu analizde suçlu ve mağdurun olaylardaki mekânsal bağımlılığı dışında cinsiyetin cinayet olaylarındaki yoğunlukları da değerlendirilmiştir. Buna göre suç (cinayet) olaylarında erkekler en çok Fatih İskenderpaşa ve Aksaray ile Beşiktaş Nispetiye mahallelerinde suç (cinayet) işlemiş, Kadıköy Hasanpaşa Mahallesi ve Beyoğlu Şehit Muhtar Mahallesi mağdur olmuştur. Kadınlar en fazla Pendik Kavakpınar Mahallesi, Sultangazi Gazi Mahallesi, Esenyurt Pınar Mahallesi ve Avcılar Ambarlı Mahallesi suç (cinayet) işlemiş buna karşın Pendik Kavakpınar Mahallesi, Avcılar Tahtakale Mahallesi, Bahçelievler Zafer Mahallesi, Kâğıthane Gürsel Mahallesi ve Beyoğlu İstiklal Mahallesi mağdur olmuştur (Harita 15-16).

Gazete haberlerinden suçlu ve mağdurun yaş yapısına ilişkin bilgiler ilçe düzeyinde değerlendirildiği gibi kimi mahallelerde suçluların ve/veya mağdurların gençlerden veya orta yaşlılardan oluşurken başka mahallelerde orta yaşlılar veya yaşlılar daha fazla ön plana çıkmaktadır. Söz konusu yaş gruplarının mahallelere göre dağılımında en az dört suç (cinayet) olayının ele alındığı mahallelerde 0-14 yaş grubunda suçluya rastlanmamıştır. 15-29 yaş grubunun suçluları Fatih'in güneyde kalan sahil şeridinden batıya doğru ilerleyen mahallelerinde birbirine yakınlık gösteren yerlerde, mağdurları ise Beşiktaş'ın güneyi ve kuzeyindeki birkaç mahallede yer almıştır. 30-44 yaş grubunun suçluları Kadıköy'ün batısında süreklilik gösteren bir desen çizmiş ve mekânsal bağımlılığı olan mahallelerde öne çıkmıştır. Fakat ilçenin kuzeyinde ve güneyinde kalan mahallelerde mekânsal bağımlılık gözlenmemiştir. Mağdurlarının ise Fatih'in merkezindeki mahallelerinde birbirini takip eden bir olay örgüsü çizdiği görülmektedir. 45-64 yaş grubunun mağdurları Kadıköy Hasanpaşa'da suçluları ise belirli bir mahallede yoğunluk göstermemiştir. Bu yaş grubunun mağdurlarına en çok Kadıköy'ün iç kesimlerdeki mahallelerde rastlanmıştır. 65 yaş ve üstünün söz konusu mahallelerde adam öldürme suçuna rastlanmazken mağdurlarının Kadıköy Caddebostan ve Acıbadem mahallelerinde olduğu görülmektedir. Bu iki mahallenin birbirine herhangi bir mekânsal bağımlılığı bulunmamaktadır (Harita 17-18).

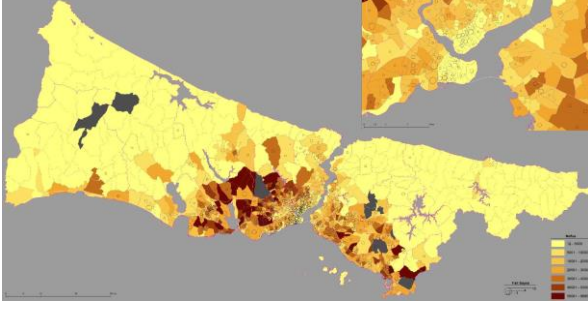
Gazetelerden elde edilen veriler ve değerlendirilen zaman aralığına göre İstanbul'da yabancı uyrukluların işledikleri suç (cinayet) olayları analiz edilmiştir. Buna göre mahalle düzeyinde Fatih ilçesinin güneyi ve merkezindeki mahallelerinde süreklilik hali göstermiş yabancı uyruklu suç (cinayet) olaylarına rastlanmıştır. Söz konusu grubun suça karıştığı ve yoğunluk gösterdiği ilçelerdeki mahalleler bahsi geçen mahallelerle benzerlik göstermektedir. Ayrıca bu ilçelere yoğun mülteci göçlerinin gerçekleştiği bilinmektedir. Göçmenlerin yerleşim sağladıkları alanlarla cinayet suçunun gerçekleştiği mekânsal dağılış birbirini desteklemektedir. Söz konusu mahallelerde işlenen cinayetlerde, suçluların %5'ni mağdurların ise %7'sini yabancı uyruklu insanlar oluşturmaktadır. Fakat belirli noktalarda süreklilik göstermiş olan bu davranış (suç) o bölgelerde cinayet olayının düzenli bir örgüsünü oluşturmuştur (Harita 19-20).

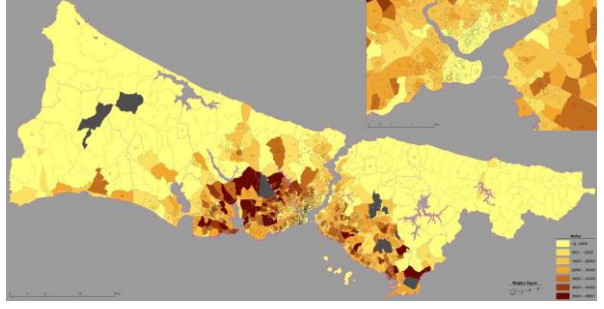
Harita 11. Mahalle Düzeyi Olay Sayısı

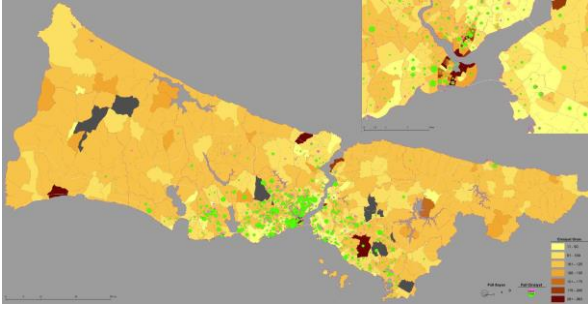
Harita 12. Mahalle Düzeyi Olay Yeri Bilgisi

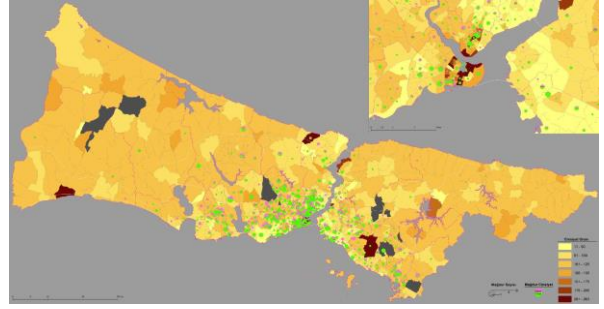
Harita 13. Mahalle Düzeyi Suçlu Sayısı

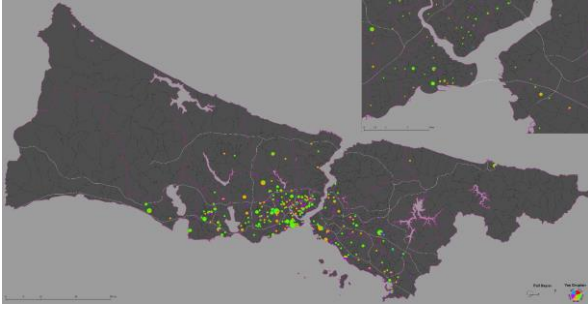
Harita 14. Mahalle Düzeyi Mağdur Sayısı

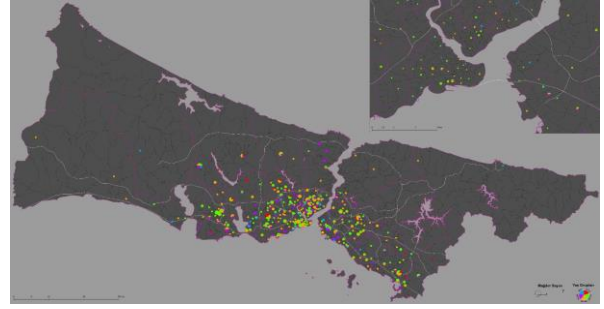
Harita 15. Mahalle Düzeyi Suçlu Cinsiyet Bilgisi

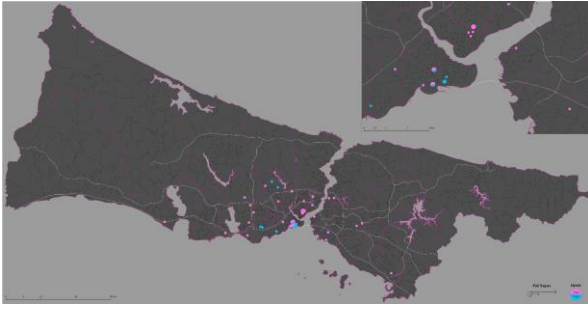
Harita 16. Mahalle Düzeyi Mağdur Cinsiyet Bilgisi

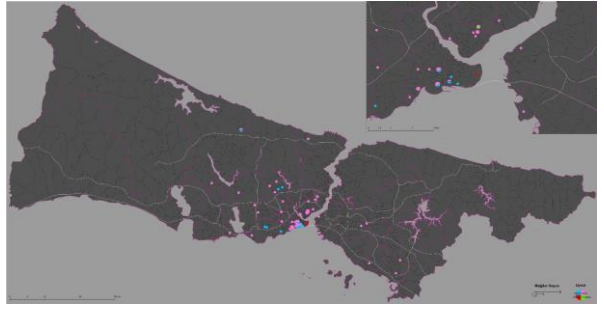
Harita 17. Mahalle Düzeyi Suçlu Yaş Yapısı

Harita 18. Mahalle Düzeyi Mağdur Yaş Yapısı

Harita 19. Mahalle Düzeyi Suçlu Uyrak Bilgisi

Harita 20. Mahalle Düzeyi Mağdur Uyrak Bilgisi

Bu araştırmanın mikro ölçeğini sokak düzeyi oluşturmaktadır. Cinayet suçunun bir mahallede rastgele mi yoksa düzenli bir dağılım mı gösterdiğini analiz edebilmeye dair mikro ölçek önemli bir perspektif sunmaktadır. Başka bir deyişle mikro ölçek birimi iyi denilen mahallelerde riskli yerlerin yanı sıra riskli mahallerde iyi yerlerin görünürlüğünü ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla veri kaynağından elde edilen mikro ölçek bilgilerle cinayet olaylarının sürekliliğini ve onu yerinde anlamayı önceleyerek, İstanbul'un suç coğrafyası sokak düzeyinde incelenmiştir. Belirli suç (cinayet) yerlerinin sokaklardaki mekânsal yakınlıkları irdelenmiştir. Olay sayısı yüksek olan ilçelerin sokakları öne plana alınarak yapılan analize göre şehrin güneyinde yer alan Bakırköy, Zeytinburnu ve Fatih ilçelerinin sahil şeridi üzerinde birbirine bağlantılı olan sokaklarda cinayet suçuna rastlanmaktadır. Bakırköy ve Fatih ilçesinin batısı boyunca devam eden ve farklı mahallelere bağlı olan Kennedy Caddesi (3) sahil şeridini oluşturmaktadır. Birbirinin uzantısı olan bu cadde boyunca istikrarlı bir cinayet eylemi gözlenmektedir. Bakırköy'ün iç kesimlerinde suça (cinayet) rastlanmazken batısında bulunan mahallerdeki bağlantılı sokaklarda tek olaylı suçlar yaşanmıştır. Buranın doğusunda bulunan Zeytinburnu'nun batısındaki sokaklarda cinayet suçunun yoğunlaşmasına karşın ilçenin genelinde söz konusu suç eylemi düzensiz bir dağılım göstermektedir. Fatih ilçesinin batısında, doğusunda ve güneyinde mekânsal yakınlıkları ve birbirine bağımlılık gösteren sokaklarında suç düzenli bir örgü çizerken, kuzeyinde bu tür eylemlere neredeyse hiç rastlanmamıştır. Daha kuzeyde kalan Şişli ve Kâğıthane ilçelerinde birden fazla suç olayının gerçekleştiği sokaklar kuzeyde yer alırken, iç kesimlerde bu durum daha fazla yoğunluk göstermiştir. Aynı güzergâhta olan Beyoğlu'nda ise Şehit Muhtar Mahallesindeki İstiklal Caddesi (3) ve Zambak Sokak (3) birbirlerine mekânsal yakınlık gösteren ve suç (cinayet) sayısı yüksek olan sokaklardır. Şehrin batısında kalan ve yüksek suç sayısına sahip olan Esenyurt'ta olay sayısının iç kesimlerdeki sokaklarda arttığı görülmektedir. Sancaktepe ve Sarıyer'de ise birden fazla olayın yaşandığı sokaklar görülse de ilçelerin genelinde cinayet suçu düzensiz bir dağılım göstermiştir. Mahalle ölçeğinde yüksek olay sayısı ile ön plana çıkan Pendik ilçesinin güney kesimlerinde birbirine yakınlık gösteren sokaklarda cinayet suçu düzenli bir dağılım çizerken ilçenin doğu ve batısında suça rastlanmamaktadır (Harita 21).

Sokak düzeyindeki bu bulgularla, cinayet suçunun mekânsal dağılımında sokaktan sokağa güçlü bir değişim yaşandığı görülmüştür. Sokak ölçeği ile mahalleler içerisinde kalan önemli güzergâhlar ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla riskli mahalle kavramı açık uçlu bir soru haline gelmiştir. Çünkü risk kavramını tanımlayan olayların mahalle boyunca eşit mi yoksa rastgele mi bir dağılım gösterdiğini anlamak diğer bir ifadeyle suçu yerinde anlamak için mikro ölçek gereklidir. İstanbul sokaklarındaki adam/insan öldürme suçunun çizmiş olduğu desenin yapısı olay yeri bilgisiyle daha iyi konumlanmaktadır. Sokak düzeyi verilerine göre en çok 'Konut'larda (214) daha sonra sırasıyla 'Yol Kenarı' (108), 'İş Yeri' (68), 'Taşıt' (34), 'Ormanlık Alan ve Boş Arazi' (29), 'Eğlence Merkezi' (23), 'Resmi Kurum' (21), 'Konaklama Tesisi' (9), 'Çöp Konteyneri' (8), 'Sahil' (3), 'Meydan' (3) ve 'Diğer' (1)'de ölümler gerçekleşmiştir. Olay yerlerinden biri olan yol kenarı genellikle taşıt içerisinde gelen bir suç eylemini (silahlı ölüm) ya da mağdurun bulunduğu yeri ifade etmektedir. Yol kenarı aynı zamanda mağdurun iş, konut veya gündelik hareketlerini gerçekleştirdiği güzergâhları da kapsamaktadır. Bu durum suçlunun mağdur hakkında bahsi geçen güzergâhların bilgisine sahip olduğunu ve bir tasarı sonucunda gerçekleşen eylem olduğunu gösterirken, aynı zaman da yol kenarı, ölüm sonrası oraya bırakılma, kaza kurşunu, çatışma gibi olaylara maruz kalan mağdurlarında olay yerini oluşturmaktadır. Dolayısıyla konut, iş yeri ve yol kenarı cinayet suçunun rastgeleliğini fakat en çokta istikrarlılığını yansıtmaktadır. Bu çerçevede sokak verilerinin gösterdiği suç deseninde konut, iş yeri ve genellikle bunlara paralel güzergâhlardaki yol kenarı bilgisi ön plana çıkmaktadır (Harita 22).

Çalışmada İstanbul'un sokak düzeyindeki suç (cinayet) dağılımı suçlu ve mağdurun cinsiyet, yaş, uyruk gibi özellikleriyle ilişkilendirilmiştir. Sokakta işlenen cinayet suçunun cinsiyet yapısına göre yaklaşık %88'i erkek %10'u ise kadın suçlular, mağdurların da %76'sını erkekler %33'nü kadınlar oluşturmaktadır. Kadınlar en çok Bağcılar Barbaros Mahallesi 222. Sokak ve Tuzla Aydın Mahallesi Sena Sokak'ta mağdurken, Beşiktaş Balmumcu Mahallesi İtri sokak ve Eyüpsultan Alibeyköy Mahallesi Kekik Sokak'ta suçlu olmuşlardır. Arnavutköy Hastane Mahallesi İlkbahar Sokak ve Beyoğlu Asmalı Mecit Mahallesi Jurnal Sokak'ın erkek mağduru, Sancaktepe Osmangazi Mahallesi Genç Osman Caddesi ve Sultangazi Malkoçoğlu Mahallesi 301. Sokak'ın en fazla erkek suçlusu bulunmaktadır. Aynı zamanda Bakırköy Sakızağacı Mahallesi Kennedy Caddesi boyunca düzenli bir desen çizen suç örgüsüne göre caddenin hem suçlusunu hem mağdurunu erkekler oluşturmaktadır (Harita 23-24).

Veri kaynağına göre sokakta gerçekleşen cinayet suçunun yaş gruplarına göre dağılımında, 0-14 ve 15-29 yaş grubu mağdurlarının Bağcılar Barbaros Mahallesi 222. Sokak’ta, 30-44 yaş grubu Ümraniye Cemil Meriç Mahallesi İstiklal Caddesi, Başakşehir Ziya Gökalp Mahallesi OSM Tornak Sanayi Sitesinde, 45-64 yaş grubu Esenler Oruçreis Mahallesi Giyimkent 10. Sokak, Kadıköy Caddebostan Mahallesi Funda Çıkmazı’nda, 65 yaş üstü ise Beşiktaş Balmumcu Mahallesi İtri Sokak ve Küçükçekmece Cumhuriyet Mahallesi Büyük Kartopu Sokak’ta yoğunlukta olduğu görülmektedir. Fail yaş gruplarındaki yoğunluklar ise 0-14 aralığında Bakırköy Sakızağacı Mahallesi Kennedy Caddesi ile Sancaktepe Veysel Karani Mahallesi Said Nursi Sokak’ta, 15-29 grubu Sancaktepe Osmangazi Mahallesi Genç Osman Caddesi, Bağcılar Güneşli Mahallesi 1312. Sokak’ta, 30-44 grubu Sultangazi Malkoçoğlu Mahallesi 301. Sokak, Fatih İskenderpaşa Mahallesi Kızanlık Caddesi’nde, 45-64 grubu Esenler Oruçreis Mahallesi Giyimkent 10. Sokak, Fatih İskenderpaşa Mahallesi Kızanlık Caddesi’nde, 65 yaş üstü ise Kâğıthane Talatpaşa Mahallesi Akçam Sokak, Sultanbeyli Orhangazi Mahallesi Eroğlu Sokak’ta dağılım göstermiştir. Buna göre Bağcılar sokaklarında genç ölüm ve genç suçlulara rastlanırken orta yaş grubu olan 30-44/45-64 aralığındakilerin iş merkezleri, sanayi alanları gibi olay yerlerinde suçla karışıklıkları görülmektedir (Harita 25-26).

Suçlu ve mağdura dair veri içeriklerinden birisi de uyruk bilgisidir. Sokak düzeyinde cinayet suçu işlemiş yabancı uyrukluların dağılımına göre Beyoğlu Kocatepe Mahallesi Çaylak Sokak’ta Asyalı, Fatih Cankurtaran Mahallesi Kennedy Caddesi’nde Avrupalı, Şişli İnönü Mahallesi Çimen Sokak’ta Amerikalı mağdur olmuştur. Beşiktaş Balmumcu İtri Sokak en çok Asyalıya, Fatih İskenderpaşa Mahallesi Teyyareci Orhan Sokak’ta ise Afrikalı suçlulara rastlanmıştır. Yabancı uyruklu suç (cinayet) olaylarındaki suçlu ve mağdurların sıcak suç noktalarına mekânsal yakınlık sağlamaları ve düzenli bir olay örgüsü çizmeleri hem yaşadıkları alanlarla hem de etkileşim sağladıkları yerlerle birbirini desteklemektedir (Harita 27-28).

Çalışmada ayrıca İstanbul’daki cinayet suçunun mekânsal dağılımdaki düzenlilik veya rastgelelilik mağdur ve suçlu arasındaki tanışıklılık derecesiyle de ilişkilendirilmiştir. Suçun gerçekleştiği olay yeri ile taraflar arasındaki yakınlık derecesinin birbirine olan etkisi göz ardı edilmemelidir. Örneğin işçi-patron, ev sahibi-kiracı, akraba-komşu gibi yakınlık dereceleri olayların gerçekleşme yerindeki etkisi büyüktür. Aynı zamanda söz konusu suç türünün öngörülemez bir yapıya sahip olmasının yanında tasarlanarak da eylemin gerçekleşmesi söz konusudur. Bu sebeple tanışıklık durumu suçu yerinde anlamaya dair önemli içerikler sunabilmektedir. Yakınlık derecesi çok fazla ilişki bağı kapsayacağı için haritalandırmada kodlamalar kullanılmıştır. Bunlar; Anne, Baba, Dede, Nine, Kardeş, Çocuk, Torun (YD1), Eş, Eski eş, Eş akrabaları ve tanıdıkları (YD2), Sevgili, Eski sevgili, Sevgilinin akrabaları ve tanıdıkları, Nişanlı, Sözlü vb. (YD3), Akrabalar (amca, teyze, yeğen, yenge) (YD4), Arkadaş (YD5), Komşu, Ev sahibi, Kiracı (YD6), İş ilişkisi içerisinde olanlar (YD7), Diğerleri (hırsız vb.) (YD8), Bilgi yok (YD9) şeklindedir. Veri kaynağına göre gerçekleşen cinayet suçunda tanışıklık derecesi en yüksek olandan en az olana doğru sırasıyla; Eş, Eski eş, Eş akrabaları ve tanıdıkları (YD2) (86), Arkadaş (YD5) (42), Sevgili, Eski sevgili, Sevgilinin akrabaları ve tanıdıkları, Nişanlı, Sözlü vb. (YD3) (30), İş ilişkisi içerisinde olanlar (YD7) (30), Anne, Baba, Dede, Nine, Kardeş, Çocuk, Torun (YD1) (29), Akrabalar (amca, teyze, yeğen, yenge) (YD4) (17), Komşu, Ev sahibi, Kiracı (YD6) (10), Diğerleri (hırsız vb.) (YD8) (2)’dir. En yüksek olay sayısına sahip olan eş, eski eş, eş akrabaları ve tanıdıkları (YD2) grubundakiler, mağdur ve suçlunun işyeri ve konut gibi bilgilerine hâkim olması söz konusu eylemi tasarlayarak gerçekleştirmiş olması ihtimalini güçlendirmektedir. Yol kenarı bilgisi hem olayın gerçekleştiği yeri hem de mağduru bulduğu suç mahallini tanımlamasından dolayı mağdur tarafından güzergâh olarak kullanılması halinde yine YD2 tanışıklık derecesinin tasarıyla ilişkilendirilebileceği görülmektedir. Benzer şekilde yüksek olay sayısına sahip olan arkadaş grubunda ise bir tasarı söz konusuyken genellikle o anda gerçekleşen olayları daha fazla içermektedir. İş ilişkisi içerisinde olan (YD7) suçlu ve mağdurlarda ise belirli bir mekânsal ilişki söz konusu olmasından kaynaklı tasarlanmış bir suç olarak göze çarparken aynı tasarı ev sahibi-kiracı (YD6) grubu içinde söylenebilmektedir. Hırsızlık, çatışma, düğün ve kaza kurşunu sonucunda gerçekleşen tanışiksiz ölümler, tamamen rastgeleliği ifade etse de en çok konut ve iş yerlerinde yaşanmış olması istikrarlı bir suç (cinayet) örgüsünü oluşturmaktadır (Harita 29).

Olay yerinde gerçekleşen cinayet suçunun yapısını anlamaya dair önemli bilgilerden biri suçun gerçekleştiği saat diğeri ise suç aletidir. Suçun gerçekleştiği saat ile sokakların seçilmişlik durumu ve

olay yerinin suç aletine uygunluğu değerlendirilerek rastgeleliği ya da tasarı sonucunda oluşan düzenli bir örgüyü anlamak adına önemlidir. Suç saatinin ve suç aletinin mekânsal gösterimi yapılırken belirli kodlamalar kullanılmıştır. Bunlar Saatte; 00.00-06.00 (S1), 06.01-12.00 (S2), 12.01-18.00 (S3), 18.01-24.00 (S4) şeklinde, Suç aletinde ise; Silah (SA1), Delici ve Kesici Aletler (SA2), İp vb. materyaller (SA3), Çekiç, Keser, Taş, Tüp, Levye vb. ağır/ezici materyaller (SA4), Birden çok aletin kullanımı (SA5), Diğerleri (SA6) şeklinde kategorilere ayrılmıştır.

Veri kaynağına göre suçun en yoğun işlendiği saatler sırasıyla; 00.00-06.00 (S1(68)), 18.01-24.00 (S4(68)), 06.01-12.00 (S2(44)) ve 12.01-18.00 (S3(39)) saat aralıklarıdır. 00.00-06.00 saat aralığı günün sakin ve karanlık zamanları kapsamaktadır. Bu saatte en fazla olayın yaşandığı yer Bakırköy; Sakızağacı Mahallesi Kennedy Caddesi'dir. Burası sahil şeridi üzerinde ilçenin hareketli ve suç (cinayet) sayısı yüksek olan bir caddesidir. Benzer şekilde 18.01-24.00 saat dilimi arasında gerçekleşen olaylar günün diğer karanlık zamanına denk gelmektedir. Bu aralıkta Esenyurt Bağlarçeşme Mahallesinde bulunan Bağlarçeşme Caddesinde ön plana çıkmaktadır. Öğle öncesini kapsayan 06.01-12.00 (S2) grubunda, Beşiktaş Nispetiye Mahallesinde bulunan Doğa Sokak ve Gözde Sokak, Kadıköy Caddebostan Mahallesine bağlı Agahefendi Sokak ve Funda Çıkmazı, Sultanbeyli'de Orhangazi Mahallesi Eroğlu Sokak ve Eşref Bitlis Bulvarı, Şişli 19 Mayıs Mahallesi'nde ise Aytekin Kotil Caddesi ve Eser Sokak'ta birbirine mekânsal yakınlık göstermekte ve bu saat diliminde cinayet suçunun düzenli bir mekânsal dağılım çizdiği görülmektedir. 12.01-18.00 (S3) saat aralığı genellikle mesai saatlerini oluşturmakta ve bu saat diliminde gerçekleşen suçların olay yerleri işyeri ve konutta yoğunluk göstermektedir. Bununla beraber Kâğıthane Talatpaşa Mahallesi Akçam ve Nursima Sokak ile Ümraniye Altınşehir Mahallesi Selsebil ve Tunç Sokak'ta süreklilik gösteren cinayet suçu söz konusu saatler arasında gerçekleşmiştir. Cinayet suçunun gerçekleştiği saat dilimine göre olay yerlerindeki dağılışı incelendiğinde, 00.00-06.00 (S1)'de Kennedy Caddesi'nde yol kenarı, eğlence merkezi ve ormanlık alan dikkat çekerken bu caddenin uzantısı ve Fatih ilçesi Cankurtaran Mahallesine bağlı olan kısmında ise ormanlık alanda gerçekleşmiştir. 06.01-12.00 (S2)'de Sancaktepe Sarıgazi Mahallesi Canan Sokak'taki olaylar konutta gerçekleşmişken cinayetin en çok işlendiği saatlerden 18.01-24.00 (S4)'de Bağlarçeşme mahallesi Bağlarçeşme Caddesinde iş yeri ve yol kenarında, Kâğıthane Gültepe Mahallesi Talatpaşa Caddesinde iş yeri ve ormanlık alanda, Pendik Kavakpınar Mahallesi Abdi İpekçi Caddesinde ise işyeri ve çöp konteynerinde gerçekleşmiştir (Harita 30).

Suç aletlerinin olay yeri ve sokaklardaki dağılımı incelendiğinde en yoğun kullanılan suç aletleri sırasıyla; Silah (SA1(236)), Delici ve Kesici Aletler (SA2(173)), Çekiç, Keser, Taş, Tüp, Levye vb. ağır/ezici materyaller (SA4(14)), İp vb. materyaller (SA3(12)), Diğerleri (SA6(11)) ve Birden çok aletin kullanımı (SA5(9))'dir. Silah (SA1), suç aletinin en fazla Beyoğlu Şehit Muhtar Mahallesi Zambak Sokak, Esenyurt Bağlarçeşme Mahallesi Bağlarçeşme Caddesi, Kadıköy Fenerbahçe Mahallesi Fenerkalamış Caddesi ve Kâğıthane Gültepe Mahallesi Talatpaşa Caddesinde kullanıldığı görülürken aynı zamanda suçların iş yeri, yol kenarı, ormanlık alan ve resmi kurumda meydana geldiği görülmüştür. Delici ve Kesici Aletler (SA2), Bakırköy Sakızağacı Mahallesi Kennedy Caddesinde en çok kullanılan suç aleti ve genellikle yol kenarı, eğlence merkezi ve ormanlık alanda kullanılmıştır. İp vb. materyaller (SA3) genellikle konut ve ormanlık alanda kullanılan bir suç aletiyken Çekiç, Keser, Taş, Tüp, Levye vb. ağır/ezici materyaller (SA4) konut, yol kenarı, iş yeri gibi birçok olay yerinde birden çok aletin kullanımı (SA5) ise konut ve taşıt gibi olay yerlerinde yoğunluk göstermiştir (Harita 31).

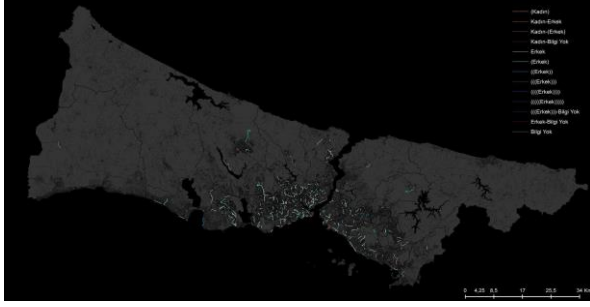
Kısacası, cinayet suçu günün en karanlık saatlerinde eğlence merkezi, yol kenarı ve ormanlık alanlarda süreklilik göstermiştir. 06.00-18.00 saat aralığını bir bütün olarak alınırsa bu dilimde olay yerlerinde konut ve iş yerlerinin sıcak noktalar oluşturduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda taşınması ve erişimi kolay olan silah ve delici/kesici aletlerin işyerinden eğlence merkezine kadar her yerde suç işlemeye elverişlilik sağladığını, ip vb materyallerle birden çok aletin kullanıldığı suçların genellikle konutlarda işlendiği kaydedilmiştir.

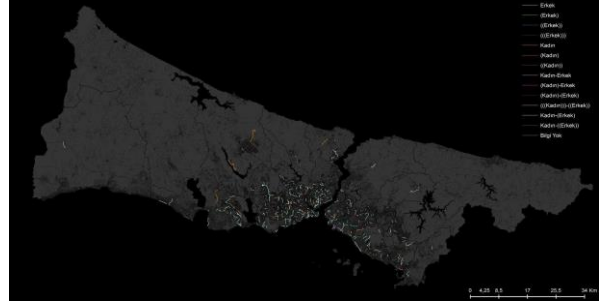
Harita 21. Sokak Düzeyi Olay Sayısı

Harita 22. Sokak Düzeyi Olay Yeri Bilgisi

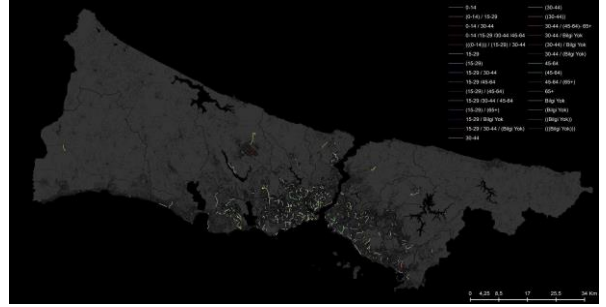
Harita 23. Sokak Düzeyi Suçlu Cinsiyet Bilgisi

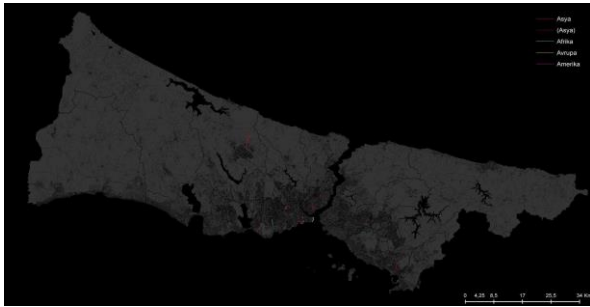
Harita 24. Sokak Düzeyi Mağdur Cinsiyet Bilgisi

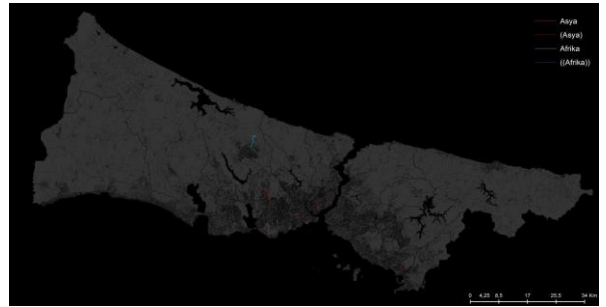
Harita 25. Sokak Düzeyi Suçlu Yaş Yapısı

Harita 26. Sokak Düzeyi Mağdur Yaş Yapısı

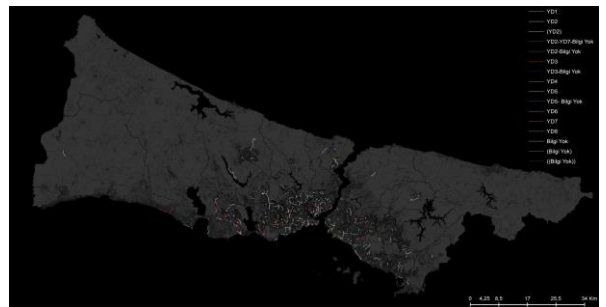
Harita 27. Sokak Düzeyi Suçlu Uyruk Bilgisi

Harita 28. Sokak Düzeyi Mağdur Uyruk Bilgisi

Harita 29. Sokak Düzeyi Yakınlık Derecesi Bilgisi

Harita 30. Sokak Düzeyi Suç Saati Bilgisi

Harita 31. Sokak Düzeyi Suç Aleti Bilgisi

4.Sonuç

Suç çalışmalarında artan alternatif veri kaynağı ihtiyacı bu araştırma da gazete haberlerinden elde edilen verilerle oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu alternatif kaynak çalışma alanının bütün eksikliklerini gidermeye yetmese de arka planda kalan birtakım soruların cevaplanmasına imkân sağlamıştır. Bu çalışma söz konusu alternatif kaynağı kullanarak İstanbul'da suçu (adam/insan öldürme) ve onun coğrafyasını gazeteden okumayı hedeflemiştir. Suç çalışmalarında kullanılan diğer tüm veri kaynaklarında olduğu gibi gazete haberleri de her konuda istenilen temsiliyete imkân sağlayamamıştır. Makro ölçekten mikro ölçeğe doğru giden temsilde oranlar azalmaktadır. Fakat aynı düzeyde olay sayısındaki azalma da göz ardı edilmemelidir. Fakat her dört olaydan yaklaşık üçünde cadde-sokak bilgisinin var olması yine de suçun mikro ölçekli desenini açıklamak adına önemli bir alternatif oluşturmaktadır.

Bu kapsamda İstanbul ilçe, mahalle ve sokak düzeyine indirildiğinde bazı değişimler ön plana çıkmaktadır. Olay sayısı, olay yeri ve tarafların nitelikleri ölçekle beraber genel olarak farklılıklar göstermektedir. Örneğin temsil düzeyinin değişmesiyle birlikte cinayet olaylarının yoğunluğu ilçelerde farklı bir yeri gösterirken sokak düzeyine inildiğinde farklı güzergâhları ön plana çıkarmaktadır. Elbette azalan olay sayısı bunların sebeplerinden biridir. Fakat makro ölçeğin yoğunluk araştırması için kullanıma uygun olması söz konusudur. Mahalle ve sokak düzeyi suçun yoğunlaştığı yerlerden çok mekânsal bağımlılık ve suçun sürekliliği ile ilgili desenleri incelemeye elverişli hale getirmektedir.

Söz konusu unsurlar göz önünde bulundurulduğunda şehrin merkez ilçesi ve tarihi yarımada olan Fatih resmi kurumların yoğunlukla yer aldığı hareketli bir ilçedir. Ele alınan zaman aralığına göre aynı zamanda en çok cinayetin işlendiği yer olmuştur. Bununla beraber ilçenin kuzeyine doğru ilerlendiğinde suç (cinayet) olaylarının yoğunlukla devam ettiği görülmektedir (Beyoğlu, Şişli, Kâğıthane gibi). Bundan dolayı Avrupa yakasının batısında şehrin ise merkezinde bir suç bölgesinin olduğu söylenebilir. İstanbul'un en fazla göç alan nüfus açısından da en kalabalık ilçesi olan Esenyurt olay sayısı ile en riskli üçüncü yeri oluşturmaktadır. Güneybatıya doğru ise Küçükçekmece ve Bağcılar ön plana çıkmaktadır. Anadolu yakasındaki cinayetin dağılımına göre Ümraniye'de olay sayısının yoğun olduğu gözlemlenirken mahalle ölçeğinde Pendik'te birbirine mekânsal bağımlılık gösteren mahallerde suça rastlanmaktadır. Suç yerlerinin sokaklardaki mekânsal bağımlılıkları ve gösterdikleri istikrar değerlendirildiğinde Bakırköy, Zeytinburnu ve Fatih ilçelerinin sahil şeridi üzerindeki farklı mahallelerine bağlı fakat birbirleriyle bağlantılı olan sokaklarında suç (cinayet) olaylarının sürekliliği görülmektedir.

Olay yeri bilgisine bakıldığında iş yeri, eğlence mekânları, sahil, meydan, konaklama tesisi, resmi kurum, taşıt ve yol kenarı aynı ya da benzer bir dağılım gösterirken coğrafi birim değiştiğinde özellikle konutlar ön plana çıkmaktadır. Suçun mekânsal dağılımında ilçelerde öne çıkan olay yeri bilgisi söz konusu ilçenin arazi kullanımlarıyla da yakından ilişkilidir. Örneğin eğlence mekânlarında işlenen suçlarda Şişli, Beyoğlu ve Kadıköy gibi ilçelerin öne çıkmasında arazi kullanımının payı sonuçları desteklemektedir. Ümraniye, Esenyurt, Beyoğlu ve Fatih gibi ilçelerin ticaret ve sanayi gibi fonksiyonlarının yoğunlukta olmasından dolayı bu alanlarda olay yerinin çoğunlukla iş yerinde gerçekleşmesi arazi kullanımıyla örtüşmektedir.

Kısacası, konut ve iş yeri en yoğun suç işlenen olay yerini, 18.01-24.00 (S4)’de en yoğun suç saati olarak ön plana çıkarmaktadır. Cinayet suçu günün en karanlık saatlerinde eğlence merkezi, yol kenarı ve ormanlık alanlarda süreklilik göstermiştir. Aynı zamanda taşınması ve erişimi kolay olan silah ve delici/kesici aletlerin işyerinden eğlence merkezine kadar her yerde suç işlemeye elverişlilik sağladığını, ip vb materyallerle birden çok aletin kullanıldığı suçların genellikle konutlarda işlendiği gözlenmiştir. Bununla birlikte hem ilçe ölçeğinde hem İstanbul genelinde cinayet suçunu çoğunlukla erkekler işlemekte aynı zamanda öldürülenlerde yine erkekler olmaktadır. Bu kapsamda araştırma sahasında gerçekleşen cinayet suçunda belirli bir cinsiyetin baskınlığı söz konusudur. Başka bir ifadeyle birçok olguda egemen olan eril sistemin söz konusu suç türünde de aynı hâkimiyeti göze çarpmaktadır. Suç olaylarındaki tarafların genellikle 15-29/30-44 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak makro düzeyden mikro ölçeğe giden bu bulgularla, adam/insan öldürme suçunun sokaktan sokağa bir değişkenlik yaşadığı görülmektedir. İlçe, mahalle ve sokak incelemeleri suçun kalıbında önemli güzergâhları ön plana çıkartmıştır. Riskli yerlerin belirlenmesinde hem araştırılan suç türü hem de verinin hangi birimde temsil sağladığı etkili olmaktadır. Suç unsuruna göre de çeşitlilik gösterebilen ve nispeten güvenli kalan yerlerin genelleme içerisinde görünmez olması araştırma ölçeğinde dikkat edilmesi gereken bir sorun halini almaktadır. Daha öncede bahsedildiği üzere kötü mahalle kavramı açık uçlu bir soru halini almaktadır. Riskli ilçelerde iyi mahalleler ama o yerlerde de kötü sokaklar bulunabilmektedir. Burada ön plana çıkması gereken suçun o sıcak noktalarda ki mekânsal bağımlılığı ve coğrafi mesafede çizdiği desendir. Bununla beraber sıcak suç noktalarına suç türünün karakteri de etki etmektedir. Adam/insan öldürme suç türünün dağılımına göre mekânsal bağımlılık gösteren mahalle ve sokaklarda düzenli bir desen çizdiği kadar özünde rastgeleliği ve öngörülemez bir yapıyı da taşımaktadır.

Kaynakça

- Aksak, P. & Çalışkan, V. (2010). Çanakkale Kentinde Mala Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Dağılışı Özelliklerinin İncelenmesi (2007). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 245-275. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/marucog/issue/469/3799>.
- Aldırmaz, Y. (2022). İstanbul'un Asimetrik Yüzü. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Aliağaoğlu, A. & Çildam, S. Y. (2016). Bandırma Şehrinde Suçlar (2006–2008): Coğrafi Bir Yaklaşım. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 18-53. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.645329>
- Aliağaoğlu, A. (2007). Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım (2005). Ankara: Detay.
- Aliağaoğlu, A., & Alaeddinoğlu, F. (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar. *Polis Bilimleri Dergisi*, 7(1). Retrieved from <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/46457/erzurum-sehrinde-mala-karsi-islenen-suclar-cograf-bir-yaklasim>
- Arulanandam, R., Savarimuthu, B. T., & Purvis, M. A. (2014). Extracting Crime Information from Online Newspaper Articles. *Second Australasian Web Conference*.
- Atış, E., & Ünsal, H. (2020). Suç Ve Mekân İlişkisine Coğrafi Bir Yaklaşım: Taşköprü Şehri (Kastamonu) Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 49-72. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.734535>
- Boyraz, Z., & Gülkıran, U. (2014). Suç Analizlerine Coğrafi Bir Yaklaşım Örneği Beydağı (Malatya) Karakolu Etki Alanı *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 61-86. Retrieved from <https://zfwf.org/admin/files/issues/578-2408-1-PB.pdf>
- Chandra, B., Gupta, M., & Gupta, M. (2007). Adaptive Query Interface for Mining Crime Data. *Databases in Networked Information Systems* (s. 285-296)
- Chen, H., Chung, W., Xu, J. J., & Qin, G. W. (2004). Crime Data Mining: A General Framework and Some Examples. *Research Feature*, 50-56. DOI: [10.1109/MC.2004.1297301](https://doi.org/10.1109/MC.2004.1297301)
- Demirtaş, B. & Argan, M. (2015). Büyük Veri Ve Pazarlamadaki Dönüşüm: Kuramsal Bir Yaklaşım. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 8 (15) , 1-22. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ppad/issue/61006/906046>
- Doğan, N., Süleymanoğlu-Kürüm, R., Bekâroğlu, E. A., & Cin, M. (2020). İstanbul Göç Araştırması. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.
- Evans, D. (2001). *Spatial Analysis of Crime*. Geographical Association, 211-223.
- Gray, J., Chambers, L., & Bounegru, L. (2012). *The Data Journalism Handbook: How Journalists Can Use Data to Improve the News*. America: " O'Reilly Media, Inc."
- Günel, V., & Şahinalp, M. S. (2009). Şanlıurfa Şehrindeki Hırsızlık Suçlarının Mekânsal Analizi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 99-148. Retrieved from <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/93138/sanliurfa-sehrindeki-hirsizlik-suclarinin-mekansal-analizi>
- Gürbüz, M., & Karabulut, M. (2007). Adana Beş Ocak Polis Karakolu Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalandırılması Ve Analizi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 331-346. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4376/59951>

Güvenç, M. (2019). Keşifsel Değerlendirmeler: İstanbul Mahallelerinde Yaş Profili Farklılaşması. Beyond. İstanbul; Mekânda Adalet ve Yaşlılık.

Harvey, D. (2016). Sosyal Adalet ve Şehir. İstanbul: Metis Yayınevi.

İçduygu, A., & Karadağ, S. (2018). Afghan migration through Turkey to Europe: seeking refuge, forming diaspora, and becoming citizens. Turkish Studies, 482-502. <https://doi.org/10.1080/14683849.2018.1454317>

İçli, T. (2016). Kriminoloji. Ankara: Seçkin.

Karakaş, E. (2004). Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı Ve Özellikleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19-37. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/71990#page=23>

Karakaş, E. (2009). Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25-41. Retrieved from <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/96180>

Karakaş, E., & Sarıtarla, İ. H. (2016). Bilecik Kırsalında Zamana Göre Değişen Suçlara Coğrafi Bir Bakış: Hırsızlık. Nature Sciences, 1-13. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsanature/issue/24956/263425>

Kitchin, R. (2013). Big data and human geography: Opportunities, challenges and risks. Dialogues in Human Geography, 262-267. <https://doi.org/10.1177/2043820613513388>

Mande, U., Y.Srinivas, & J.V.R.Murthy. (2012). An Intelligent Analysis Of Crime Data Using Data Mining & Auto Correlation Models. International Journal of Engineering Research and Applications (IJERA),149-153. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/265466306>

Mueller, J. P., & Massaron, L. (2019). Deep Learning For Dummies. Canada: John Wiley & Sons.
Neuman, w. L. (2006). Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 1 (Cilt 1.). (S. Özge, Çev.) Ankara: Yayınodası.

Özgür, E. M. & Yakar, M. (2021). Coğrafya Önemlidir!: Nüfus Yaşlanmasına Mekânsal Bir Perspektiften Bakmak . Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi, 5 (2) , 3-29. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/senex/issue/68963/1090413>

Pyle, G. F. (1974). The spatial dynamics of crime. Chicago: University of Chicago, Department of Geography.

Sargın, S., & Temurçin, K. (2011). Türkiye'nin Suç Coğrafyası: Şehir Asayiş Suçları. Ankara: Polis Akademisi.

Taş, B., & Akça, F. (2015). Coğrafi Bakış Açısıyla Ödemiş Şehrinde Kişiyeye Karşı İşlenen Suçlar. Türk Coğrafya Dergisi, 61-68. <https://doi.org/10.17211/tcd.13262>

Temurçin, K., & Yakar, M. (2013). Türkiye Kırsalında Suçlar ve Suçların Türlerine Göre Dağılışı (1997). The Journal of International Social Research, 403-431. Retrieved from <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/crimes-and-distribution-of-crimes-in-the-rural-areas-of-turkey-1997.pdf>

Temurçin, K., Sarp, G., Aldırmaz, Y., Kılıç, M., & Aldırmaz, A. (2019). Uzaktan Algılama Teknikleri ile Kentsel Dokunun Tespiti: İmkân ve Sınırlılıkları. Bilge Kagan 2nd International Science Congress (s. 143-151). Barcelona / SPAIN: Scientific Research Articles Book.

Uğur, A. (2013). Denizli Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlarının Mekânsal Analizi. Polis Bilimleri Dergisi, 1-37. Retrieved from <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/145432>

Uzun, A., & Aliğaoğlu, A. (2009). Tokat Şehrinde Mala Karşı Suçlar. The Journal of International Social Research, 430-444. Retrieved from <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/tokat-ehnde-mala-kari-sular-property-crimes-in-tokat-city.pdf>

Yılmaz, A., & Ergün, S. G. (2005). Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun Örneği). Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu Bildirileri (s. 323-331). Ege Üniversitesi.

Yılmaz, A., & Ergün, S. G. (2006). Türkiye’de Şehir Asayiş Suçları: Dağılışı Ve Başlıca özellikleri. Milli Eğitim Dergisi, 230-249. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36942/422517>

Elektronik Kaynaklar

Aksan, C.E (2022). E-Ticaret Veri Analitiği Çözümleri <https://ceaksan.com/tr/metadata-ust-> veri-nedir (Erişim Tarihi 08.04.2022)

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Goc-Istatistikleri-2019-33709>